ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

УДК 37. 012. 7

Лелеко В.В.

Статтю присвячено розгляду проблеми використання інноваційних технологій у навчанні іноземної мови. Описані вимоги до технічних засобів. Розкрито зміст ком'ютерного навчання. Охарактеризовано сутність інноваційних технічних засобів. Розглянуто різні види інноваційних технологій.

Ключові слова: *інноваційні технології, мультимедійні технології, електронна книжка, інтерактивна дошка.*

Статья посвящена проблеме использования инновационных технологий в процессе обучения иностранному языку. Описаны требования к техническим средствам. Раскрыто значение компьютерного обучения. Охарактеризировано сущность инновационных технических средств. Рассмотрено разные виды инновационных технологий.

Ключевые слова: *инновационные технологи, мультимедийные технологи, электронная книга, интерактивная доска.*

The article deals with the problem of using innovation technologies in teaching English. Requirements to innovation technologies are described. The meaning of computer studying is stated. The essence of innovation technologies is highlightened. Different kinds of innovation technologies are scrutinized.

Key words: *innovation technologies, multimedia technologies, E-book reader, Interactive whiteboard.*

Постановка проблеми. Однією з актуальних проблем сучасної освіти є технологізація освіти й учбово-виховного процесу. Традиційне навчання орієнтоване лише на передачу знань, умінь та навичок і не може забезпечити повноцінний розвиток кожної особистості. Тому, розробка та впровадження в освітній процес інноваційних технологічних засобів допоможе студентам розкрити та реалізувати свій внутрішній потенціал.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Застосування у педагогіці інноваційних технологій розглядали у своїх дослідженнях вітчизняні й зарубіжні дослідники, зокрема В.П. Безпалько, Б.С. Гершунский, Т.І Єршова, Ю.І Машбиць, В.М. Монахов, А.С. Нісімчук, І.П. Підласий та інші.

Метою статті є визначити роль інноваційних технічних засобів у процесі вивчення іноземної мови та проаналізувати основні форми організації роботи з використанням інноваційних технологій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні використання інноваційних технічних засобів є однією з умов успішного вивчення іноземної мови. Тому, викладач іноземної мови, окрім ґрунтовної фахової підготовки та володіння сучасною комунікативною методикою, повинен використовувати інноваційні технічні засоби на усіх етапах навчання. Сучасні інноваційні техно-

логії мають бути ефективним інструментом, який полегшить засвоєння знань, зробить навчання інтерактивним, комунікативно спрямованим, цікавим, наочним та індивідуальним [8]. Інноваційні технологічні засоби викладання іноземної мови у вищій школі дають можливість удосконалити методи подачі граматичної та лексичної інформації, практики монологічного і діалогічного говоріння, навчити письму та відпрацювати вимову, постійно поповнювати словниковий запас студентів [10].

Традиційна система навчання, що склалася впродовж сторіч, безумовно, має ряд позитивних сторін, але вона далека від досконалості. Це, власне кажучи, процес без зворотного зв'язку. Жоден викладач у будь-який певний момент не може впевнено сказати, як засвоюється навчальний матеріал [6; 4]. Наявність інноваційних технічних засобів дає викладачеві можливість створити активне кероване комунікативне середовище, у якому здійснюється навчання. Таким чином, взаємодія студента з комп'ютером, з простого обміну інформацією або виконання команд перетворюється на багатогранну діяльність, завдяки чому перед студентом відкриваються необмежені можливості [12].

До технічних засобів навчання як до навчального устаткування висувають певні вимоги, а саме [13]: дидактичні – відповідність можливостей технічних засобів формам і методам, які необхідні на сучасному етапі розвитку суспільства; функціональні – здатність апаратури забезпечувати необхідні режими роботи; ергономічні – зручність і безпека експлуатації; мінімальна кількість операцій при підготовці викладача до роботи з пристроєм; рівень шуму; зручність огляду, ремонту, транспортування; естетичні – гармонія форми (наочне зображення, масштаб, пропорційність); цілісність композиції, товарний вигляд.

Серед головних дидактичних функцій, що можуть бути реалізовані за допомогою комп'ютерних технологій слід зазначити такі [8]: *пізнавальна:* так, наприклад, використовуючи комп'ютерні технології та Інтернет, можна отримати будь-яку необхідну інформацію та, використовуючи навчальні програми, пізнавальній активності студентів; *розвиваюча:* робота студентів із навчальною програмою крім активації лексики сприяє розвитку таких необхідних пізнавальних процесів, як сприйняття, логічне мислення, пам'ять, уява; *тренувальна:* за допомогою комп'ютерних програм студенти мають можливість самостійно у нетрадиційній формі тренуватись та перевіряти свій рівень знань та умінь з певної теми, визначити конкретні прогалини, доопрацювати їх та виконувати запропоновані завдання ще кілька разів із метою покращання своїх результатів; *діагностична:* використовуючи комп'ютерні технології, викладач має змогу швидко здійснити контроль та з'ясувати рівень засвоєння студентами навчальної теми; *комунікативна:* під час роботи студентів з навчальними програмамистуденти долають бар'єр боязкості.

Впровадження комп'ютерів у сферу освіти змінює форми, зміст, засоби навчання, наближає його до реалій сучасного життя. Основним завданням викладача в цьому випадку є розвиток особистості того, хто навчається, добір, розробка та вибір найкращих і найдоцільніших для навчання програм. Комп'ютери надають принципово нових можливостей організації та подання навчального матеріалу [1: 667-668].

Необхідно зазначити, що технічні засоби навчання впливають на інтенсифікацію навчально-виховного процесу [11]. Вони: раціоналізують форми подання навчальної інформації; скорочують акт пізнавальної діяльності студентів, сприяють переведенню нової інформації в розряд активних знань;

- заощаджують навчальний час, енергію викладача й студентів за рахунок ущільнення навчальної інформації й прискорення темпу; підсилюють інтерес студентів до навчання через застосування оригінальних, нових конструкцій, технологій; створюють умови для використання більш ефективних форм і методів навчання.

Необхідно зазначити, що комп'ютеризоване навчання на уроках англійської мови реалізується на основі таких принципів [9]: індивідуалізація (можливість персонально працювати з кожним учнем, враховуючи його здібності, рівень знань, умінь та навичок); диференціація (можна обирати та пропонувати студентам необхідні варіанти навчальних завдань, певної складності й кількості та у такій послідовності, що відповідає їхнім пізнавальним можливостям, рівню знань та умінь); інтенсифікація (наявні різні засоби презентації навчального матеріалу, його структурування з широким залученням інтерактивних видів і форм робіт).

Використання інтерактивних технологій при навчанні іноземної мови сприяє комунікативно-орієнтованої спрямованості цього навчання, що в свою чергу значно покращує якість подачі матеріалу та ефективність засвоєння цього матеріалу. Впровадження інноваційних технологій збагачує зміст освітнього процесу, підвищує мотивацію до вивчення англійської мови з боку студентів і веде до більш тісної співпраці між викладачем і студентами [10]. Крім того, комп'ютеризоване навчання іноземних мов має ряд інших переваг, а саме [7]: варіативність застосування на різних етапах навчання; можливість застосування на будь-якому етапі роботи на практичному занятті; краще сприйняття і легше запам'ятовування навчального матеріалу студентами; індивідуалізація навчання, визначення глибини і послідовності засвоєння, темпу; збір та обробка статистичних даних про індивідуальну навчальну діяльність студентів; використання різних аудіовізуальних засобів навчання (графіки, звуку) для збагачення і мотивації навчання, наочного та динамічного подання матеріалу; адаптація існуючих навчальних матеріалів до комп'ютеризованих умов навчання; активізація навчальної діяльності студента; формування самооцінки студентів та створення умов для самостійної роботи.

Усі вищезазначені переваги застосування комп'ютерів у процесі навчання допомагають вирішити основне завдання мовної освіти – формування у студентів мовної компетенції.

Прорив через комп'ютеризацію різних видів діяльності, викликаний розвитком мультимедійних технологій, створює інтегроване інформаційне середовище, в якому користувач набуває нових можливостей [1: 667-668].

Мультимедійні технології мають безперечні переваги над іншими навчальними технологіями. Вони дають можливість поєднання логічного та образного способів засвоєння інформації, активізація освітнього процесу за рахунок посилення наочності, інтерактивна взаємодія, що дозволяє управляти пред'явленням інформації, індивідуально змінювати настройки, вивчати результати, змінювати швидкість подавання інформації та кількість повторювань,

що повинні задовольняти індивідуальні академічні потреби. Мультимедійні технології навчання забезпечують гнучкість та інтеграцію різних типів мультимедійної навчальної інформації. Включаючись у навчальний процес, де використовуються мультимедійні технології навчання студент стає суб'єктом комунікативного спілкування з викладачем, що сприяє розвитку його самостійності і творчості в навчальній діяльності [2].

Мультимедійні засоби в процесі викладання іноземної мови у вищій школі можуть охоплювати самостійно підготовлений викладачем матеріал, презентацію інформації за допомогою програми Power Point, відео метод та рольові ігри [10]. До сучасних мультимедійчних засобів можна віднести електронні підручники та електронні інтерактивні дошки.

Сучасний електронний підручник – це цілісна дидактична система, заснована на використанні комп'ютерних технологій та засобів мережі Інтернет, що ставить за мету забезпечити навчання студентів за індивідуальними й оптимальним навчальними програмами з управлінням процесом навчання [5].

Електронний підручник дозволяє вирішувати такі основні завдання [3]: отримувати відомості про навчальну програму з тематичного плану навчальної дисципліни, послідовності занять і логіці вивчення тем; індивідуально переглядати, вивчати чи повторювати навчальний, методичний та інформаційно-довідковий матеріал; наочно представляти на екрані комп'ютера весь дидактичний матеріал та наочні посібники (схеми, малюнки, таблиці, графіки, текст та ін.); здійснювати самоконтроль засвоєння змісту навчальних тем; отримувати інформацію з рекомендованої навчальної, наукової та методичної літератури; роздруковувати зразки планів проведення та методичні розробки по всіх темах і видами занять; розмножувати матеріали (плани, таблиці,завдання і т.д.) необхідні для проведення занять зі слухачами; отримувати методичні рекомендації з проведення тих чи інших форм навчальних занять; дізнаватися відомості про деякі технології, які застосовуються в інформаційній діяльності та інші відомості.

Електронні підручники дають можливість викладачеві знаходити індивідуальний підхід до учнів, підвищити мотивацію студентів до вивчення іноземної мови, студенти стають суб'єктами навчання. Також до достоїнств електронних підручників можна віднести: наочність подачі матеріалу, можливість коригування підручника та адаптація його до рівня і вимог дисципліни, самоконтроль проходження матеріалу, зворотній зв'язок, простота в застосуванні [10].

Електронні інтерактивні дошки є найбільш універсальним засобом навчання. Електронні інтерактивні дошки – це ефективний спосіб впровадження електронного змісту навчального матеріалу та мультимедійних матеріалів у процес навчання. За допомогою електронних інтерактивних дошок досліджуваний матеріал подається в повному обсязі, матеріал чітко вимальовується на екрані інтерактивної дошки і націлює кожного студента до активної плідної діяльності [10].

Висновки. Отже, інноваційні технології є додатковим засобом організації навчального процесу в межах традиційної освітньої системи. Застосування інноваційних технічних засобів розширює та урізноманітнює програму вивчення іноземних мов у вищому навчальному закладі, надає доступ до автен-

тичних текстів, розвиває мотивацію студентів до вивчення іноземної мови, прискорює процес навчання, підсилює подачу матеріалу та покращують якість його засвоєння.

ПОСИЛАННЯ ТА ПРИМІТКИ

1. Біла Т.М. Технології навчання іноземних мов: від «чарівного ліхтаря» і грамофона – до використання мультимедіа // Наук. вісн. каф. ЮНЕСКО Київ, держ. лінгв. ун-ту. – К., 2000. – С. 667-668.

2. Ваколюк Т.В. Мультимедійний підхід до інтенсивного навчання іноземної мови у вищих військових навчальних закладах // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України [Електронне наукове фахове видання]. – Національна академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, 2010. – Вип. 1.

3. Вуль В.А. Электронные издания / В.А. Буль. – М.-СПб. : Изд-во «Петский институт печати», 2001. – 308 с.

4. Грецька О.О. Використання електронних енциклопедій у навчанні іноземних мов // Іноземні мови. – 2002. – № 2. С. 38-40.

5. Дерба Т.О. Інформаційні технології і засоби навчання [Електронний ресурс] / Т.О. Дерба. – 2010. – №5 (19). – Режим доступу: http://www.ime.edu-ua.net/em.html.

6. Деркач А.А., Щербак С.Ф. Педагогическая эвристика: Искусство овладения иностранным языком / А.А. Деркач, С.Ф. Щербак. – М. : Педагогика, 1991. – 224 с.

7. Кужель, О. М. Використання персонального комп'ютера у вивченні іноземних мов / О.М. Кужель, Т .І. Коваль // Нові інформаційні технології навчання в навчальних закладах України: науково методичний збірник: [вип. 8: педагогіка]. – Одеса: Друк, 2001. – 242 с.

8. Кузьміна І.П. Використання сучасних інформаційних технологій на заняттях з іноземної мови [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/VKPI_fpp/2008-3/05_Kuzmina.pdf

9. Лук'янова Ю.М. Використання новітніх технологій при вивченні іноземної мови [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: http://www.rusnauka.com/14_APSN_2008/Pedagogica/32272.doc.htm

10. Нікітіна Н.С. Використання мультимедійних засобів у викладанні іноземної мови професійного спрямування у вищій школі [Електронний ресурс] – Режим доступу до видання: http://confesp.fl.kpi.ua/sites/default/files/nikitina.pdf

11. Роменская А.В. технические средства обучения в научно-методической подготовке будущих учителей / А.В. Роменская. – Новосибирск, 1980. – 11 с.

12. Сердюков П.І. Технологія розробки комп'ютерних програм з іноземних мов: навч. посібн. / П.І. Сердюков – К.: Ленвіт, 1996. – 111 с.

13. Технические средства обучения и методика их использования / Д.А. Сметанин, К.А. Квасневский, В.В. Ильин и др. / Под общ. ред. К.А. Квасневского. – М. : Колос, 1984. – 223 с.